

Paredzams, ka koksnes cenas Latvijā turpinās pieaugt

Pašlaik Eiropā trūkst koksnes un jo īpaši granulū. Un vismaz pagaidām nav gaidāms, ka koksnes cenas Latvijā atgriezīsies līmenī pirms Ukrainas kara, kad tās bija zemākas. Tā liecina Latvijā lielākās meža izsoļu platformas Latvijā "E-silva" ekspertu prognozes. Tās vadītājs Gints Šņikers skaidroja, ka pašlaik atrodami problemātiskas situācijas epicentrā.

"Nozare atrodas ļoti sarežģītā brīdī. Pircējam trūkst izejvielas, koksnes. Meža cena ir pieaugusi, bet mežizstrādes izmaksas neaug tik strauji, jo pa vidu vēl ir uzpircējs. Īsā laika posmā ir notikušas ļoti straujas pārmaiņas. Nozare nevar tik ātri pielāgoties esošajai, jaunajai situācijai. Trūkst strādnieku, nav, kas nozāgē kokus, nav, kas tos pieved un nogādā," sacīja G.Šņikers.

Tas ir vēl viens cenu pieauguma iemesls, ko pamatā diktē Ukrainas karš un koksnes trūkums Eiropā. Meža izsoļu rīkotājs Šņikers prognozēja, ka tuvākajā laikā gan kurināmā, gan celulozes koksne katru mēnesi sadārdzināsies par 5%. "Pagaidām tikai [cena] pieaugs, protams, gala produktam, jo viens ir šis koksnes cenas pieaugums, otrs ir enerģijas, darbaspēka, piegādes, kurināmā (..) [cenu] pieaugums. Rezultātā cenas pieaugums ir vēl jūtamāks un sāpīgāks gala patērētājam," teica eksperts. "Augstās koksnes cenas ir aktivizējušas privātos mežsaimniekus, kuri steidzas pārdot koksni. Tāpēc kokzāgētavas ir pārgājušas no valsts mežiem uz privātajiem mežiem," teica Latvijas Neatkarīgo mežizstrādātāju asociācijas izpilddirektors Artūrs Bukonts.

"Otrais stāsta posms ir apvērsta koksnes tirgus, kur parasti tā sauktā mazvērtīgā jeb enerģētiskā koksne sāk pārsniegt un sasniegt kokmateriālu cenu. Attiecīgi vairumā gadījumu īpašnieki dodas uz mežu nevis, kā ierasts, pēc apaļkokiem un zāgbaļķiem, bet gan pēc kurināmās malkas (..)," sacīja A. Bukonts.

Tāpēc, nedaudz pārspīlējot, zāgbaļķu un finiera kluču ražotāji atrodas relatīvā dīkstāvē, palielinot deficītu šajā tirgū un paaugstinot izejvielu cenas.

"Skaidrs, ka pakalpojumu sniedzēji, ņemot vērā arī to, ka pastāv problēmas cīņā par darbaspēku un vienīgais risinājums ir lielākas algas, izvēlējās savas prioritātes novirzīt uz privātajiem mežiem. Tas radīja zināmas problēmas valsts meža nozarē. Labā ziņa ir tā, ka tagad arī valsts mežos mēs redzam skaidru plānu, kādā veidā līdz gada beigām (..) varam saražot to, kas ir aizkavējies trešajā ceturksnī," sacīja Latvijas Neatkarīgo mežizstrādātāju asociācijas izpilddirektors.

Nozares eksperti vērtēja, ka vispārējā cenu kāpuma un nenoteiktības apstākļos noliktavas Eiropā ir pilnas ar gataviem koksnes izstrādājumiem, tāpēc to cenas strauji krītas. To apstiprināja arī Latvijas Kokrūpniecības federācijas izpilddirektors Kristaps Klauss. "Ļoti iespējams, ka šis defekts pat pārvērtīsies efektā. Proti, šobrīd zāgmateriāliem - gan tiem, kas paredzēti būvniecībai, gan tiem, kas paredzēti taras ražošanai, - ne tikai cenas ir ievērojami samazinājušās, bet arī pieprasījums krītas, jo noliktavas ir diezgan pilnas Tāpēc īstermiņā Latvijas kokzāgētavām - gan tām, kas ražo iepakojumam, gan tām, kas ražo būvmateriālu tirgum, - ir izaicinājums pat ar preču fizisko realizāciju, nemaz nerunājot par cenu," atzina Kristaps Klauss.

K.Klauss novērtēja, ka nozarē drīzumā gaidāma recesija. "Vai tam būs ļoti būtiska ietekme uz mūsu konkurētspēju vidējā vai ilgtermiņā? Tomēr es gribētu drosmīgi teikt, ka nē.

Mums ir pietiekami labas rezerves, lai mums nerastos jautājumi par eksistenciāliem draudiem. Taču tas, ka šajos ziemas mēnešos iepriekš uzkrātās rezerves vai ietaupītā nauda investīcijām tiks novirzīta vienkārši izdzīvošanai un ziemas miegam, lielākajai daļai vai daudziem uzņēmumiem būs diezgan būtiska realitāte."

No otras puses, līdz ar rudeni gaidāmas izmaiņas arī mežizstrādātāju darbā, jo daļa centīsies pāriet no mitrākiem mežiem uz sausākiem meža nogabaliem, no kuriem varēs izvest koksni, un tad tirgus situāciju vairs nenoteikts tikai šķelda un malka.